

LIBRIS

We know
books

Prof. univ. dr. Alexandru Boroi
– coordonator –

Conf. univ. dr. Mirela Gorunescu
Conf. univ. dr. Ionuț Andrei Barbu

Lect. univ. dr. Bogdan Vîrjan
Lect. univ.dr. Iulia-Elena Nistor

Dreptul penal al afacerilor

Ediția 8
– revizuită și adăugită –

Editura C.H. Beck
București 2023

Cuprins

Abrevieri.....	XVII
----------------	------

Capitolul I. Dreptul penal al afacerilor ca parte a dreptului penal.....	1
---	----------

Secțiunea 1. Istoricul dreptului penal al afacerilor	1
§1. Apariția dreptului penal al afacerilor	1
§2. Consacrarea dreptului penal al afacerilor.....	1
§3. Dreptul penal al afacerilor în România	2
Secțiunea a 2-a. Noțiunea, obiectul și scopul dreptului penal al afacerilor	3
§1. Noțiunea și obiectul dreptului penal al afacerilor	3
§2. Scopurile dreptului penal al afacerilor	7
Secțiunea a 3-a. Unele aspecte specifice privind dreptul penal al afacerilor.....	8
§1. Trăsăturile specifice dreptului penal al afacerilor	8
§2. Aspecte specifice privind unele derogări de la principiul legalității incriminării	10
§3. Particularități privind elementele constitutive ale infracțiunilor	11
§4. Unele aspecte specifice privind subiecții infracțiunilor	12
§5. Aspecte specifice cu privire la sistemul de sancțiuni	14
§6. Alte particularități ale dreptului penal al afacerilor	14
Secțiunea a 4-a. Dispoziții procesuale specifice aplicabile constatării, urmării și judecării infracțiunilor săvârșite în domeniul afacerilor.....	15
§1. Cu privire la constatarea infracțiunilor	15
1.1. Obligația de denunțare.....	15
1.2. Căutarea sistematică a infracțiunilor	15
1.3. Utilizarea unor societăți private pentru prevenirea și constatarea infracțiunilor din sfera afacerilor	16
§2. Cu privire la dreptul de a ridica înscrisuri și obiecte.....	16
§3. Cu privire la probe	16
§4. Cu privire la acțiuni	16
§5. Necesitatea reechilibrării „armelor” în procesele privind infracțiunile din sfera afacerilor	17

Capitolul II. Infracțiuni privind societățile și infracțiuni care privesc grupurile de interes economic.....	18
---	-----------

Secțiunea 1. Aspecte comune	18
§1. Cadrul general al reglementării.....	18
§2. Precizări terminologice	19
§3. Grupurile de interes economic și grupurile europene de interes economic	28
§4. Regim sancționator general.....	33
§5. Autorități cu competențe în aplicarea legilor	33

§6. Aspecte procesuale specifice	33
Secțiunea a 2-a. Infracriuniile prevăzute în Legea societăților nr. 31/1990, republicată.....	35
§1. Infracriunea de inducere în eroare a publicului.....	37
§2. Infracriunea de inducere în eroare a acționarilor.....	42
§3. Infracriunea de obstrucționare a activității experților	45
§4. Infracriunea de tranzacționare frauduloasă a acțiunilor	47
§5. Infracriunea de folosire cu rea-credință a bunurilor sau a creditului societății.....	49
§6. Infracriunea de obținere a unui credit în mod ilicit	55
§7. Infracriunea de încălcare a dispozițiilor art. 183 din Legea nr. 31/1990, republicată	58
§8. Infracriunea de influențare frauduloasă a cotației acțiunilor sau obligațiilor societății	60
§9. Infracriunea de încasare sau de plată a unor dividende în mod ilegal	62
§10. Infracriunea de emiteră a unor acțiuni în mod ilicit	67
§11. Infracriunea de folosire a acțiunilor nesubscrise sau nedistribuite	69
§12. Infracriunea de acordare a unor împrumuturi sau avansuri asupra acțiunilor societății	71
§13. Infracriunea de predare ilegală a acțiunilor și de emiteră a unor acțiuni la purtător neachitate.....	73
§14. Infracriunea de nerespectare a dispozițiilor legale referitoare la anularea acțiunilor neachitate	75
§15. Infracriunea de emiteră a unor obligațiuni fără respectarea dispozițiilor legale sau acțiuni fără să cuprindă mențiunile prevăzute de lege	77
§16. Infracriunea de îndeplinire a hotărârilor Adunării Generale referitoare la schimbarea formei societății, la fuziunea ori divizarea acesteia sau la reducerea capitalului social, înainte de expirarea termenelor prevăzute de lege	79
§17. Infracriunea de îndeplinire a hotărârilor Adunării Generale referitoare la reducerea capitalului social, fără ca asociații să fi fost executați cu privire la efectuarea vărsământului datorat ori fără hotărârea Adunării Generale care îi scutește de plata vărsământelor ulterioare.....	82
§18. Infracriunea de îndeplinire a hotărârilor Adunării Generale referitoare la schimbarea formei societății, fuziune, divizare, dizolvare, reorganizare sau reducerea capitalului social, fără informarea organului judiciar ori cu încălcarea interdicției stabilite de acesta, în cazul în care față de societate s-a început urmărirea penală	84
§19. Infracriunea de încălcare a prevederilor legale privind conflictul de interese.....	87
§20. Infracriunea de neconvocare a Adunării Generale în cazurile prevăzute de lege sau de încălcare a dispozițiilor art. 193 alin. (2) din Legea nr. 31/1990, republicată	89

§21. Infracțiunea de începere a operațiunilor în numele unei societăți cu răspundere limitată, înainte de a se fi efectuat vărsământul integral al capitalului social.....	92
§22. Infracțiunea de emiteră a unor titluri negociabile reprezentând părți sociale ale unei societăți cu răspundere limitată.....	94
§23. Infracțiunea de dobândire a unor acțiuni ale societății în contul acesteia, în cazurile interzise de lege.....	95
§24. Infracțiunea de încălcare a dispozițiilor art. 127 sau ale art. 193 alin. (2).....	97
§25. Infracțiunea de neconvocare a Adunării Generale de către cenzor, în cazurile în care este obligat prin lege.....	99
§26. Infracțiunea de acceptare sau păstrare a însărcinării de cenzor, contrar dispozițiilor art. 161 alin. (2) sau de acceptare a însărcinării de expert, cu încălcarea dispozițiilor art. 39.....	100
§27. Infracțiunea de exercitare a funcțiilor sau însărcinărilor permise cu încălcarea dispozițiilor legii referitoare la incompatibilitate.....	101
§28. Infracțiunea de efectuare, de către lichidator, a unor plăți asociațiilor, cu încălcarea dispozițiilor art. 256 din Legea nr. 31/1990, republicată...	104
§29. Infracțiunea de trecere a acțiunilor sau obligațiunilor sale pe numele altor persoane, în scopul formării unei majorități în Adunarea Generală, în detrimentul altor acționari sau deținători de obligațiuni.....	105
§30. Infracțiunea de votare, în Adunarea Generală, în situația prevăzută la art. 279 alin. (1) lit. b), ca proprietar de acțiuni sau de obligațiuni care în realitate nu-i aparțin.....	107
§31. Infracțiunea de asumare a obligației de a vota într-un anumit sens în Adunarea Generală sau de a nu participa la vot în schimbul unui avantaj material, în cazurile nepermise de lege.....	108
§32. Infracțiunea de determinare a unui acționar sau deținător de obligațiuni ca, în schimbul unei sume de bani sau al unui alt avantaj material, să voteze într-un anumit sens în Adunarea Generală ori să nu ia parte la vot.....	110
§33. Infracțiunea de transmitere fictivă a părților sociale ori a acțiunilor într-o societate în scopul săvârșirii unei infracțiuni, al sustragerii de la urmărirea penală ori al îngreunării acesteia.....	112
§34. Infracțiunea de folosire, cu știință, a actelor unei societăți radiate, în scopul producerii de consecințe juridice.....	116
Secțiunea a 3-a. Infracțiuni prevăzute în Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției.....	118
§1. Infracțiunile prevăzute în art. 225 din Legea nr. 161/2003.....	118
§2. Infracțiunile prevăzute în art. 226 din Legea nr. 161/2003.....	120

Capitolul III. Infrapecuni privind monopolul de stat și Oficiul Național al Registrului Comerțului.....	121
Secțiunea 1. Infrapecuni privind monopolul de stat.....	121
§1. Cadrul general al reglementării.....	121
§2. Precizări terminologice	122
§3. Regim sancționator general.....	123
§4. Organele cu atribuții în aplicarea legii.....	123
§5. Analiza infrapecunii prevăzute în art. 13 alin. (1) din Legea nr. 31/1996.....	123
Capitolul IV. Infrapecuni privind regimul fiscal și financiar	133
Secțiunea 1. Infrapecuni privind evaziunea fiscală.....	133
§1. Aspecte comune.....	133
1.1. Cadrul general al reglementării	133
1.2. Precizări terminologice.....	139
1.3. Regim sancționator general	141
1.4. Autorități cu atribuții în aplicarea legii.....	141
§2. Infrapecuniile în special.....	141
2.1. Infrapecunea prevăzută de art. 3 din Legea nr. 241/2005	141
2.2. Infrapecunea prevăzută de art. 4 din Legea nr. 241/2005	146
2.3. Infrapecunea prevăzută de art. 5 din Legea nr. 241/2005	150
2.4. Infrapecunea prevăzută de art. 6 din Legea nr. 241/2005	153
2.5. Infrapecunea prevăzută de art. 6 ¹ din Legea nr. 241/2005.....	154
2.6. Infrapecunea prevăzută de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 241/2005.....	156
2.7. Infrapecunea prevăzută de art. 7 alin. (2) din Legea nr. 241/2005.....	159
2.8. Infrapecunea prevăzută de art. 8 alin. (1) din Legea nr. 241/2005.....	161
2.9. Infrapecunea prevăzută de art. 8 alin. (2) din Legea nr. 241/2005.....	165
2.10. Infrapecunea prevăzută de art. 9 lit. a) din Legea nr. 241/2005.....	168
2.11. Infrapecunea prevăzută de art. 9 lit. b) din Legea nr. 241/2005.....	174
2.12. Infrapecunea prevăzută de art. 9 lit. c) din Legea nr. 241/2005.....	180
2.13. Infrapecunea prevăzută de art. 9 lit. d) din Legea nr. 241/2005.....	187
2.14. Infrapecunea prevăzută de art. 9 lit. e) din Legea nr. 241/2005.....	194
2.15. Infrapecunea prevăzută de art. 9 lit. f) din Legea nr. 241/2005	199
2.16. Infrapecunea prevăzută de art. 9 lit. g) din Legea nr. 241/2005.....	204
Secțiunea a 2-a. Jurisdicțiile offshore – paradisuri fiscale	214
§1. Aspecte comune.....	214
§2. Paradisurile fiscale și zonele fără jurisdicție – realități ale globalizării.....	214
§3. Principalele caracteristici ale paradisurilor fiscale.....	216
3.1. Impozitele reduse.....	216
3.2. Secretul	216
3.3. Activitatea bancară	217
3.4. Publicitatea promoțională	217
§4. Prezentarea celor mai importante paradisuri fiscale	220

Capitolul V. Infrațiuni privind regimul bancar și infrațiuni privind regimul cambiei, biletului la ordin și al cecului.....	226
Secțiunea 1. Infrațiunile privind regimul bancar	226
§1. Cadrul general al reglementării	226
§2. Precizări terminologice	232
§3. Regimul sancționator general.....	235
§4. Organele cu atribuții în aplicarea legii	239
§5. Centrala Riscurilor Bancare	239
§6. Analiza infracțiunilor	241
6.1. Infracțiunea prevăzută în art. 410 din O.U.G. nr. 99/2006	241
6.2. Infracțiunea prevăzută în art. 411 din O.U.G. nr. 99/2006	246
6.3. Infracțiunea prevăzută în art. 412 din O.U.G. nr. 99/2006	249
Secțiunea a 2-a. Infrațiuni prevăzute în Legea nr. 59/1934 asupra cecului și în Legea nr. 58/1934 asupra cambiei și biletului la ordin. Înșelăciunea prin cecuri	251
§1. Noțiuni despre cec.....	251
§2. Noțiuni despre cambie	254
§3. Noțiuni despre biletul la ordin	255
§4. Incidentele de plăți	257
§5. Analiza infracțiunilor	259
5.1. Infracțiunea prevăzută în art. 84 din Legea nr. 59/1934	259
5.2. Infracțiunea prevăzută în art. 103 din Legea nr. 58/1934	264
 Capitolul VI. Infrațiuni prevăzute de Legea nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative.....	267
Secțiunea 1. Aspecte comune	267
§1. Cadrul general al reglementării	267
§2. Precizări terminologice	270
§3. Regimul sancționator general.....	274
§4. Autoritățile cu atribuții în aplicarea Legii nr. 129/2019	276
Secțiunea a 2-a. Infrațiunile în special.....	277
§1. Infracțiunea de spălare a banilor	277
§2. Infracțiunea prevăzută de art. 47 alin. (1) din Legea nr. 129/2019	287
§3. Prevederile art. 47 alin. (2) din Legea nr. 129/2019	290
Secțiunea a 3-a. Aspecte de procedură.....	291
§1. Proceduri de identificare a clienților și de prelucrare a informațiilor referitoare la spălarea banilor	291
§2. Alte aspecte	293
Secțiunea a 4-a. Jurisprudență	293
Concluzii	298

Capitolul VII. Infrapecțiuni prevăzute de Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României și infrapecțiuni prevăzute de Legea nr. 84/1992 privind regimul zonelor libere	299
Secțiunea 1. Infrapecțiuni prevăzute de Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României.....	299
§1. Cadrul juridic	299
§2. Caracterizarea generală a domeniului vamal	299
§3. Infrapecțiunea la regimul vamal.....	300
§4. Caracterul incriminărilor din Codul vamal	301
§5. Contravenții.....	302
§6. Infrapecțiunea de contrabandă simplă (art. 270 C.vam.)	302
§7. Infrapecțiunea de contrabandă calificată (art. 271 C.vam.)	308
§8. Infrapecțiunea de folosire de acte nereale la autoritățile vamale	315
§9. Infrapecțiunea de folosire de acte falsificate	317
Secțiunea a 2-a. Infrapecțiuni prevăzute de Legea nr. 84/1992 privind regimul zonelor libere	319
§1. Definiția zonei libere.....	319
§2. Regimul juridic al zonelor libere	320
§3. Înființarea și delimitarea zonelor libere	321
§4. Administrarea zonelor libere.....	322
§5. Coordonarea și supravegherea activității zonelor libere	323
§6. Autorizarea activităților în zonele libere.....	323
§7. Condițiile pentru eliberarea licenței de lucru	324
§8. Renunțarea, retragerea, anularea și pierderea licenței de lucru.....	325
§9. Facilități și restricții în zonele libere	326
§10. Restricții în zonele libere	327
§11. Comportamentele care constituie contravenții la regimul zonelor libere ..	327
§12. Norme juridice penale cuprinse în Legea nr. 84/1992	328
§13. Infrapecțiunea prevăzută de art. 26 alin. (1) și (3) din Legea nr. 84/1992 ..	328
§14. Infrapecțiunea prevăzută de art. 26 alin. (2) și (3) din Legea nr. 84/1992 ..	330
Capitolul VIII. Infrapecțiuni privind dreptul de proprietate intelectuală	332
Secțiunea 1. Considerații introductive.....	332
§1. Noțiuni preliminare	332
§2. Segmentele dreptului de proprietate intelectuală	334
2.1. Dreptul de autor și drepturile conexe.....	334
2.2. Brevetele de invenție	336
2.3. Desenele și modelele industriale	339
2.4. Mărcile și indicațiile geografice	340
2.5. Topografiile circuitelor integrate	341
2.6. Protecția noilor soiuri de plante.....	342
§3. Autoritatea vamală	342
Secțiunea a 2-a. Infrapecțiunile prevăzute în Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată	344
§1. Analiza infrapecțiunilor prevăzute în art. 193	344
§2. Analiza infrapecțiunii prevăzute în art. 194.....	350

§3. Analiza infracțiunii prevăzute în art. 195.....	354
§4. Analiza infracțiunilor prevăzute în art. 196	357
§5. Analiza infracțiunii prevăzute în art. 197.....	362
§6. Analiza infracțiunilor prevăzute în art. 198	364
§7. Analiza infracțiunilor prevăzute în art. 199	367
Secțiunea a 3-a. Analiza infracțiunilor prevăzute în Legea nr. 64/1991, republicată.....	369
§1. Infracțiunea prevăzută în art. 55	369
§2. Infracțiunea prevăzută în art. 56	370
§3. Infracțiunea prevăzută în art. 59	372
Secțiunea a 4-a. Analiza infracțiunilor prevăzute în Legea nr. 129/1992, republicată.....	374
§1. Analiza infracțiunii prevăzute în art. 50.....	374
§2. Analiza infracțiunii prevăzute în art. 52.....	375
Secțiunea a 5-a. Analiza infracțiunii prevăzute în art. 102 alin. (1) din Legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice, republicată	377
Secțiunea a 6-a. Analiza infracțiunii prevăzute în art. 38 alin. (1) din Legea nr. 16/1995 privind protecția topografiilor produselor semiconductoare, republicată.....	384
Secțiunea a 7-a. Analiza infracțiunilor prevăzute în Legea nr. 255/1998 privind protecția noilor soiuri de plante, republicată.....	387

Capitolul IX. Infracțiuni privind piața de capital..... 389

Secțiunea 1. Noțiuni introductive.....	389
Secțiunea a 2-a. Norme juridice penale active în domeniul pieței de capital	389
Secțiunea a 3-a. Infracțiunile în special.....	391
§1. Infracțiunea prevăzută de art. 279 lit. a) din Legea nr. 297/2004	391
§2. Infracțiuni prevăzute de Legea nr. 24/2017, republicată.....	394
2.1. Infracțiunea prevăzută de art. 157 alin. (1) din Legea nr. 24/2017, republicată	394
2.2. Infracțiunea prevăzută de art. 157 alin. (2) din Legea nr. 24/2017, republicată	395
2.3. Infracțiunea prevăzută de art. 157 alin. (3) din Legea nr. 24/2017, republicată	398
2.4. Infracțiunea prevăzută de art. 157 alin. (4) din Legea nr. 24/2017, republicată	400
2.5. Infracțiunea prevăzută de art. 157 alin. (5) din Legea nr. 24/2017, republicată	401
§3. Infracțiuni prevăzute de Legea nr. 126/2018	403
3.1. Variante de specie ale infracțiunii de exercitare fără drept a unei profesii sau activități (art. 348 C.pen.).....	403
3.2. Infracțiunea prevăzută de art. 256 din Legea nr. 126/2018	404

Capitolul X. Infracțiuni prevăzute în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție..... 407

Secțiunea 1. Aspecte comune.....	407
----------------------------------	-----

§1. Cadrul general al reglementării.....	407
1.1. Preliminarii.....	407
1.2. Categoriile de persoane cărora legea le este aplicabilă	408
1.3. Reguli speciale de comportament.....	410
§2. Regimul sancționator general.....	410
§3. Organele cu atribuții în aplicarea legii.....	412
3.1. Autorități administrative.....	412
3.2. Autorități judiciare.....	414
§4. Precizări terminologice	416
Secțiunea a 2-a. Infracțiuni de corupție propriu-zise.....	417
Secțiunea a 3-a. Infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție.....	417
§1. Infracțiunile prevăzute în art. 10 din Legea nr. 78/2000	417
§2. Infracțiunea prevăzută în art. 11 din Legea nr. 78/2000	421
§3. Infracțiunile prevăzute în art. 12 din Legea nr. 78/2000	424
§4. Infracțiunea prevăzută în art. 13 din Legea nr. 78/2000	428
§5. Formele infracțiunilor. Modalități agravate	429
§6. Dispoziții speciale privind sancționarea unor infracțiuni prevăzute în Codul penal.....	430
Secțiunea a 4-a. Infracțiuni împotriva intereselor financiare ale UE.....	430
§1. Considerații generale	430
§2. Nerespectarea normelor privind obținerea de fonduri din bugetele UE.....	437
§3. Diminuarea ilegală a resurselor din bugetele UE.....	442
§4. Deturnarea de fonduri din bugetele UE	444
§5. Neglijența care prejudiciază interesele financiare ale UE.....	446
Capitolul XI. Infracțiuni privind concurența comercială.....	449
Secțiunea 1. Considerații generale	449
§1. Premise.....	449
§2. Funcții	449
§3. Formele concurenței.....	450
Secțiunea a 2-a. Regimul juridic general al concurenței. Evoluția reglementărilor în dreptul intern	453
Secțiunea a 3-a. Răspunderea juridică pentru faptele de concurență neloială... ..	454
§1. Răspunderea civilă	454
§2. Răspunderea contravențională	455
Secțiunea a 4-a. Autorități specializate în prevenirea și combaterea faptelor și actelor care încalcă regimul concurenței	457
Secțiunea a 5-a. Analiza infracțiunilor	457
§1. Infracțiunea de concurență neloială prevăzută în art. 5 din Legea nr. 11/1991	457
§2. Analiza infracțiunii prevăzute în Legea concurenței nr. 21/1996, republicată	470
§3. Infracțiunea prevăzută în art. 102 din Legea nr. 84/1998, republicată....	473

Capitolul XII. Infracriuni prevăzute de O.U.G. nr. 195/2005

privind protecția mediului.....	475
Secțiunea 1. Aspecte comune.....	475
§1. Cadrul legal care guvernează protecția mediului din punct de vedere penal.....	475
1.1. Reglementările incluse în Codul penal.....	475
1.2. Incriminările cuprinse în O.U.G. nr. 195/2005.....	475
1.3. Incriminări cuprinse în reglementări sectoriale cu incidență în materia protejării mediului.....	477
§2. Noțiunea de „mediu”.....	480
§3. Metode și tehnici de protecție a mediului.....	481
§4. Dezvoltarea durabilă ca obiectiv prioritar în domeniul protecției mediului.....	482
§5. Dreptul la un mediu sănătos.....	485
5.1. Noțiune și caracterizare.....	485
5.2. Consacrarea juridică a dreptului la mediu sănătos.....	486
5.3. Titularii dreptului la mediu sănătos.....	489
5.4. Conținutul dreptului la mediu sănătos.....	489
§6. Tehnici specifice de protejare a mediului.....	490
6.1. Procedurile preventive.....	490
6.2. Mecanisme economico-fiscale.....	491
6.3. Evaluarea poluării mediului.....	492
§7. Cointeresarea în domeniul protecției mediului – mijloc ideal de protejare a acestuia.....	492
§8. Răspunderea civilă în domeniul mediului.....	493
§9. Răspunderea contravențională în dreptul mediului.....	495
§10. Răspunderea penală în domeniul protecției mediului.....	497
Secțiunea a 2-a. Infracriunile în special.....	497
§1. Infracriunea de ardere a vegetațiilor din ariile cu regim special [art. 98 alin. (1) lit. a) din O.U.G. nr. 195/2005].....	497
§2. Infracriunea de provocare de poluare accidentală datorită nesupravegherii unor activități [art. 98 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 195/2005].....	499
§3. Infracriunea de poluare a atmosferei sau solului [art. 98 alin. (2) lit. a) din O.U.G. nr. 195/2005].....	501
§4. Infracriunea de poluare fonică [art. 98 alin. (2) lit. b) din O.U.G. nr. 195/2005].....	502
§5. Infracriunea de nerespectare a dispoziției de suspendare a autorizației sau acordului de mediu [art. 98 alin. (2) lit. c) din O.U.G. nr. 195/2005].....	503
§6. Infracriunea de import/export a unor substanțe și preparate chimice periculoase [art. 98 alin. (2) lit. d) din O.U.G. nr. 195/2005].....	505
§7. Omisiunea raportării oricărui accident major [art. 98 alin. (2) lit. e) din O.U.G. nr. 195/2005].....	506
§8. Infracriunea de desfășurare de activități ilegale în legătură cu îngrășămintele chimice și produsele de uz fitosanitar [art. 98 alin. (2) lit. f) din O.U.G. nr. 195/2005].....	507

§9. Infrațiunea de utilizare ilegală a produselor de protecție a plantelor sau a îngrășămintelor chimice pe terenuri agricole [art. 98 alin. (2) lit. g) din O.U.G. nr. 195/2005].....	508
§10. Infrațiunea de nerespectare a regimului substanțelor care diminuează stratul de ozon [art. 98 alin. (2) lit. h) din O.U.G. nr. 195/2005].....	509
§11. Infrațiunea de nerespectare a regimului stabilit pentru depozitele de deșeuri și substanțe periculoase [art. 98 alin. (3) lit. a) din O.U.G. nr. 195/2005].....	511
§12. Infrațiunea de nerespectare a dispozițiilor privind substanțele și preparatele periculoase și deșeurile [art. 98 alin. (3) lit. b) din O.U.G. nr. 195/2005].....	512
§13. Infrațiunea de transport sau tranzit nelegal de substanțe și preparate periculoase [art. 98 alin. (3) lit. c) din O.U.G. nr. 195/2005].....	514
§14. Infrațiunea de desfășurare de activități ilicite cu organisme modificate genetic [art. 98 alin. (3) lit. d) din O.U.G. nr. 195/2005].....	515
§15. Infrațiunea de cultivare fără drept a plantelor superioare modificate genetic [art. 98 alin. (3) lit. e) din O.U.G. nr. 195/2005].....	516
§16. Infrațiunea de cultivare fără drept a plantelor superioare modificate genetic [art. 98 alin. (3) lit. f) din O.U.G. nr. 195/2005].....	517
§17. Infrațiunea de provocare de poluare cu radiații ionizante [art. 98 alin. (4) lit. a) din O.U.G. nr. 195/2005].....	518
§18. Infrațiunea de nerespectare a dispozițiilor legale privind radiațiile ionizante [art. 98 alin. (4) lit. a ¹) din O.U.G. nr. 195/2005].....	520
§19. Infrațiunea de poluare a apelor naturale prin deversare sau scufundare de ape uzate și deșeuri de pe nave sau platforme plutitoare [art. 98 alin. (4) lit. b) din O.U.G. nr. 195/2005].....	521
§20. Infrațiunea de nerespectare a obligației de încetare a activității [art. 98 alin. (5) lit. a) din O.U.G. nr. 195/2005].....	522
§21. Infrațiunea de nerespectare a regimului de eliminare a deșeurilor periculoase [art. 98 alin. (5) lit. b) din O.U.G. nr. 195/2005].....	523
§22. Refuzul intervenției în caz de poluare a apelor [art. 98 alin. (5) lit. c) din O.U.G. nr. 195/2005].....	523
§23. Nerespectarea regimului vamal în domeniul protecției mediului [art. 98 alin. (5) lit. d) din O.U.G. nr. 195/2005].....	524
Secțiunea a 3-a. Jurisprudență.....	526

Capitolul XIII. Infrațiuni comise în domeniul autorizării și al calității

în construcții.....	528
Secțiunea 1. Aspecte comune. Considerații generale.....	528
§1. Acte normative în domeniu.....	528
§2. Gestionarea spațială a teritoriului țării.....	528
§3. Activitatea de amenajare a teritoriului.....	529
§4. Documentațiile de amenajare a teritoriului.....	530
§5. Autorizația de construcție sau desființare a unei construcții.....	534

§6. Sistemul de calitate în construcții creat prin Legea nr. 10/1995, republicată	544
§7. Textele legale care consacră infracțiunile din domeniu	545
Secțiunea a 2-a. Infracțiunile în special.....	546
§1. Infracțiunea prevăzută de art. 24 lit. a) din Legea nr. 50/1991, republicată	546
§2. Infracțiunea prevăzută de art. 24 lit. b) din Legea nr. 50/1991, republicată	551
§3. Infracțiunea prevăzută de art. 24 lit. c) din Legea nr. 50/1991, republicată	553
§4. Infracțiunea prevăzută de art. 35 din Legea nr. 10/1995, republicată.....	555
Capitolul XIV. Infracțiuni comise în domeniul asigurărilor	560
Secțiunea 1. Aspecte comune	560
§1. Considerații generale	560
1.1. Principalele caracteristici juridice care stau la baza contractului de asigurare.....	561
1.2. Principiile care stau la baza contractului de asigurare	561
1.3. Cadrul legal	561
1.4. Autoritatea de Supraveghere a Asigurărilor	561
1.5. Normele juridice penale din Legea nr. 237/2015 și din Legea nr. 236/2018.....	563
Secțiunea a 2-a. Analiza aspectelor specifice infracțiunilor prevăzute în Legea nr. 237/2015 și în Legea nr. 236/2018.....	565
2.1. Exercițarea de activități neautorizate în domeniul asigurărilor [art. 164 din Legea nr. 237/2015]	565
2.2. Desfășurarea activității de distribuție fără autorizație sau aviz emisă/ emis de A.S.F. ori fără înscrierea în registrele A.S.F. [art. 29 alin. (1) din Legea nr. 236/2018]	566
2.3. Utilizarea de către societăți sau intermediari principali a serviciilor unor persoane neînregistrate la A.S.F. sau desfășurarea de activități de către intermediari și intermediari de asigurări auxiliare fără respectarea prevederilor art. 10 alin. (10) din Legea nr. 236/2018 [art. 29 alin. (2) din Legea nr. 236/2018].....	568
Bibliografie selectivă.....	571

Capitolul I

Dreptul penal al afacerilor ca parte a dreptului penal

Secțiunea 1. Istoricul dreptului penal al afacerilor

§1. Apariția dreptului penal al afacerilor

În doctrina franceză, cei mai mulți autori ai unor cursuri de drept penal al afacerilor admit că elemente ale acestei subramuri a dreptului penal au apărut încă din secolul al XIX-lea.

Pentru G. Giudicelli-Delage, incriminările¹ prevăzute pentru nerespectarea regimului legal al impozitelor ori a regimului juridic al produselor alimentare sau cel activ în materia vânzărilor (interzicerea stocării de produse în scopul creșterii prețurilor) sau care vizează regimul juridic al organizațiilor profesionale, reprezintă tot atâtea elemente care stau la baza unui drept penal al afacerilor². Pentru Wilfrid Jeandidier, perioada cuprinsă între 1807-1950 reprezintă prima vârstă a dreptului penal al afacerilor³.

Mireille Delmas-Marty, o reputată specialistă în domeniul dreptului penal, consideră că dreptul penal al afacerilor a apărut ca o necesitate de a proteja împotriva unor fraude, dar s-a impus definitiv ca urmare a pericolului pe care îl reprezintă infracționalitatea în afaceri pentru puterea de stat. Infracționalitatea în sfera afacerilor pune în pericol, de asemenea, încrederea publicului în sistemul economic, financiar și social⁴.

§2. Consacrarea dreptului penal al afacerilor

Despre consacrarea dreptului penal al afacerilor se poate vorbi doar începând cu secolul al XX-lea. Cauzele care au impus conturarea unui drept penal al afacerilor sunt marea criză economică din 1929, marile scandaluri financiare și apariția, în planul economiei liberale, a tendinței de dirijare din partea statului (G.G. Delage), precum și necesitatea de a asigura o prevenire eficientă a tuturor tipurilor de infracționalitate, de la micile furturi până la marile escrocherii financiare care pun în pericol stabilitatea economică a unui stat (M. Delmas-Marty). După alți autori, despre consacrarea unui drept penal al afacerilor se poate vorbi după 1950 (W. Jeandidier).

Există numeroși autori care contestă existența unui drept penal al afacerilor, chiar dacă admit că nu se poate nega existența unei criminalități specifice care se săvâr-

---

¹ G. Giudicelli-Delage, *Droit pénal des affaires*, Ed. Dalloz, Paris, 1996.

² W. Jeandidier, *Droit pénal des affaires*, Ed. Dalloz, Paris, 2003, p. 9.

³ Idem, p. 50-51.

⁴ M. Delmas-Marty, *Droit pénal des affaires*, Ed. P.U.F., Paris, 1981, p. 24.

șește în sfera economico-financiară, în sfera afacerilor, în general. În această ordine de idei, este de remarcat că la diverse congrese, colocvii naționale și internaționale se vorbește întotdeauna de criminalitatea în domeniul afacerilor și nu despre un drept penal al afacerilor¹.

§3. Dreptul penal al afacerilor în România

Înainte de 1989, în literatura juridică penală nu s-a vorbit despre o subramură a dreptului penal cu incidență în afaceri, acest lucru nefiind posibil în condițiile regimului politic existent. Totuși, a fost promovat conceptul de infracțiune economică².

După decembrie 1989, schimbările intervenite în plan legislativ în sfera activităților economice au impus o concentrare a atenției spre prevenirea și combaterea infracțiunilor din sfera afacerilor. La nivel statal, s-au înființat autorități specializate în prevenirea și combaterea faptelor ilicite din sfera activităților economice, financiare etc. În acest sens, pot fi menționate Curtea de Conturi, Garda Financiară, Poliția Sanitară, Oficiul pentru Protecția Consumatorului etc. La nivelul poliției, s-au constituit, de asemenea, structuri specializate în combaterea criminalității economico-financiare.

În literatura juridică a apărut și o lucrare cu denumirea *Dreptul penal al afacerilor*³ care, sub titlul menționat, abordează aspectele generale și comune ale dreptului penal. Concomitent, au văzut lumina tiparului câteva lucrări în care se abordează infracțiuni prevăzute în legi speciale, inclusiv infracțiuni din sfera afacerilor. Din păcate, nici în aceste cursuri nu se precizează anume infracțiunile care se pot săvârși în sfera afacerilor.

Iată câteva din motivele care ne-au determinat să încercăm a elabora prezentul curs, destinat să facă o analiză a infracțiunilor care se comit în sfera afacerilor, atât dintr-o perspectivă teoretică, cât și jurisprudențială, care să reprezinte un instrument la îndemâna celor ce se pregătesc în vederea prevenirii și combaterii infracțiunilor din sfera afacerilor sau care lucrează efectiv în acest domeniu.

Condiția preliminară de care depinde organizarea și desfășurarea activității în domeniul afacerilor rezidă în existența unui cadru juridic adecvat, întrucât afacerile presupun o structură organizată a activității comerciale, de natura întreprinderii. Aceasta se realizează prin normele juridice, norme care intervin, înainte de toate, în legătură cu apariția cadrului în care se desfășoară activitatea unei societăți cu personalitate juridică (constituirea, funcționarea, modificarea și încetarea activității societății cu personalitate juridică). În al doilea rând, intervenția normelor juridice are în vedere activitatea efectivă desfășurată de societatea cu personalitate juridică în cadrul legal menționat.

---

¹ La cel de-al XIII-lea Congres al Asociației Internaționale de Drept Penal desfășurat în 1984, criminalitatea afacerilor a fost definită ca fiind domeniul cuprins de infracțiunile care încalcă normele legale stabilite de stat pentru reglementarea vieții afacerilor.

² *M. Coca-Cozma*, Infracțiuni economice prevăzute în Codul penal, Ed. Științifică, București, 1974. În viziunea autoarei, infracțiunile economice sunt acele fapte care încalcă reglementările legale, instituite în privința activităților economice. Aceste infracțiuni sunt prevăzute fie în Codul penal, fie în legi speciale cu dispozițiuni penale.

³ *O. Predescu*, Dreptul penal al afacerilor, Ed. Continent XXI, București, 2000.

Din punct de vedere formal, la noi în țară dreptul penal al afacerilor se caracterizează ca subramura de drept penal (o parte a dreptului penal partea specială) în curs de formare, cu o natură pluridisciplinară, în care factorii economici dețin o pondere însemnată.

În stadiul actual al sistemului de piață liberă, dreptul penal al afacerilor apare ca o încercare de disciplinare nu numai inedită, dar și anticipativă a unor relații sociale formate în jurul și datorită societății cu personalitate juridică, într-un mediu al afacerilor care nu s-a consolidat încă în plan economic.

Se poate spune că dreptul penal al afacerilor are un caracter pluridisciplinar care decurge din multitudinea domeniilor cărora le aparțin relațiile sociale ocrotite (drept financiar, drept comercial, drept civil, dreptul muncii), caracteristice organizării interne a societății cu personalitate juridică¹.

În strânsă legătură cu intensificarea preocupărilor statelor și ale organismelor internaționale pentru combaterea criminalității afacerilor, mai întâi în doctrina occidentală, iar apoi și în doctrina noastră juridică, a început să se vorbească tot mai insistent de un „drept al afacerilor”, ca și de un „drept penal al afacerilor”, deși faptul dacă asemenea sintagme relevă sau nu apariția unor noi ramuri de drept este extrem de controversat.

În legătură cu această chestiune, unii autori consideră că sintagma „drept al afacerilor” nu reprezintă decât o nouă denumire a dreptului comercial, în timp ce alți autori sunt de părere că nu se poate pune semnul egalității între cele două denumiri, fiindcă dreptul comercial este, prin excelență, o ramură de drept privat, pe când așa-numitul „drept al afacerilor” include, pe lângă raporturi de drept privat și un număr considerabil de raporturi juridice de drept public (drept administrativ, drept fiscal, drept vamal, dreptul muncii etc.)².

Secțiunea a 2-a. Noțiunea, obiectul și scopul dreptului penal al afacerilor

§1. Noțiunea și obiectul dreptului penal al afacerilor

A încerca o definiție a dreptului penal al afacerilor este un demers dificil³. Dificultatea este determinată de mai mulți factori. În primul rând, noțiunile de „afacere” și „sfera afacerilor” nu sunt riguros determinate. De altfel, concepte cum ar fi

---

¹ L. Lefterache, *Dreptul penal al afacerilor – o provocare pentru sistemul de drept, în RDP nr. 2/2002*, p. 52.

² M.-K. Guiu, *Considerații privind dreptul penal al afacerilor, în Dreptul nr. 11/2005*, p. 205.

³ Infracționalitatea afacerilor amenință însăși structura statului și, chiar mai mult de atât, pe aceea a pieței, deoarece afectează încrederea publicului în sistemul financiar, economic și social. Dreptul penal nu trebuie să favorizeze niciun tip de infracționalitate, ci să pedepsească în mod egal, în funcție de gravitatea respectivă, marile escrocherii financiare, dar, în același timp, și micile furturi, chiar dacă descoperirea durează mai mult timp, iar proba este mai dificil de făcut.

„afacerile” și „dreptul afacerilor” nu au fost utilizate în limbajul juridic până în anul 1990. După această dată, sintagma „dreptul afacerilor” a început să fie utilizată și în doctrina juridică română¹.

Opinia dominantă în doctrina juridică este aceea că dreptul afacerilor are un domeniu mai întins decât dreptul comercial, având în vedere că include și aspecte de drept public (administrativ, fiscal, vamal etc.)².

Respectarea normelor juridice care alcătuiesc dreptul afacerilor se asigură pe mai multe căi, inclusiv prin sancțiuni dintre care sancțiunile penale sunt cele mai severe. Aceste norme juridice care stabilesc infracțiunile care se pot săvârși în sfera afacerilor și sancțiunile penale aplicabile celor care le comit, pot fi considerate că alcătuiesc dreptul penal al afacerilor.

Cu privire la definirea dreptului penal al afacerilor, în literatura juridică de specialitate s-au exprimat mai multe opinii. În prima dintre ele, dreptul penal al afacerilor incriminează și sancționează anumite comportamente ale unor persoane care acționează în cadrul unei întreprinderi și care se folosesc de mecanismele de funcționare ale acesteia fie în interes propriu, fie în interesul întreprinderii³.

După cum se observă, criteriul esențial utilizat în definirea dreptului penal al afacerilor este cel al legăturii dintre faptele ilicite, incriminate și sancționate penal, și întreprindere⁴. Noțiunea de „întreprindere” are, în acest context, sensul de organizare autonomă a unei activități, cu ajutorul factorilor de producție (forțele naturii, capitalul și munca) de către un întreprinzător, pe riscul său, în scopul producerii de bunuri și servicii, destinate schimbului, în vederea obținerii unui profit⁵. Pentru alți autori, *întreprinderea* este locul și tehnica de producție, circulație și distribuție a bogățiilor, a bunurilor⁶. *Plecând de la legătura care există între infracțiunile din sfera afacerilor și ideea de întreprindere, ajungem la concluzia că, de regulă, aceste infracțiuni sunt infracțiuni proprii, al căror autor este cel mai adesea o persoană care are o responsabilitate în cadrul unei întreprinderi.* În acest sens, spre exemplu, infracțiunile prevăzute în Legea societăților nu pot fi săvârșite decât în legătură cu activitatea acestor societăți și de către persoane care au responsabilități în cadrul unei societăți cu personalitate juridică. Aceste infracțiuni au, așa cum s-a observat, o legătură necesară cu întreprinderea⁷.

Există însă și o a doua categorie de infracțiuni, a căror legătură cu întreprinderile, cu afacerile este ocazională. Așa, spre exemplu, infracțiunile patrimoniale, falsurile,

---

¹ În acest sens, menționăm: *I. Turcu*, *Dreptul afacerilor*, Ed. Fundației Chemarea, Iași, 1992; *R. Oprea, O. Mihăilă*, *Dreptul afacerilor*, Ed. Național, București, 2001.

² A se vedea, în acest sens, *St.D. Cârpenaru*, *Drept comercial român*, ed. a 4-a, Ed. Universul Juridic, București, 2007, p. 28.

³ *M. Delmas-Marty*, *Droit pénal des affaires*, op. cit., p. 12.

⁴ În anul 1987, la Lyon, s-a desfășurat Congresul Asociației Franceze de Drept Penal cu tema „Dreptul penal al întreprinderii”.

⁵ *St.D. Cârpenaru*, op. cit., p. 33.

⁶ *G. Giudicelli-Delage*, op. cit., p. 12.

⁷ *Ibidem*.

fraudele fiscale sau vamale, faptele de poluare a mediului pot fi comise fie în cadrul unei întreprinderi, fie în afara acesteia de către persoane particulare¹.

Dintr-un alt punct de vedere², definirea dreptului penal al afacerilor trebuie, de asemenea, în mod necesar să plece de la criteriul întreprinderii. Se mai observă că persoanele implicate într-o întreprindere, mai ales în funcții de conducere, pot săvârși infracțiuni în beneficiul întreprinderii (și implicit al lor), cum ar fi, spre exemplu, fraudele fiscale, dar aceleași persoane pot comite infracțiuni pentru atingerea unor scopuri personale și în dauna întreprinderii în cadrul căreia își desfășoară activitatea. Infracțiunile din a doua categorie pot fi comise și în afara unei întreprinderi.

În concluzie, autoarea definește dreptul penal al afacerilor ca o *subramură a dreptului penal* care incriminează și sancționează, în principal, pe de o parte, faptele îndreptate împotriva ordinii financiare, economice, sociale și cu privire la calitatea vieții, iar pe de altă parte, infracțiunile contra proprietății și a încrederii publice, atunci când autorul acționează în cadrul unei întreprinderi sau în interesul acesteia sau pentru un interes propriu, dacă săvârșirea faptei este legată de puterea de decizie a autorului, putere conferită de responsabilitatea sa în viața întreprinderii.

Într-o altă opinie, viziunea asupra a ceea ce cuprinde dreptul penal al afacerilor, definit pe criteriul întreprinderii este prea largă, în sensul că, potrivit acestei viziuni, toate infracțiunile care au o legătură cu întreprinderea se integrează dreptului penal al afacerilor. Altfel spus, cadrul întreprinderii este un criteriu foarte vag și imprecis în temeiul căruia pot fi considerate infracțiuni care țin de sfera afacerilor și anumite fapte de drept comun, cum ar fi o vătămare corporală săvârșită de un angajat al unei societăți cu personalitate juridică ce conducea pe drumul public un autovehicul al societății sau un abuz sexual săvârșit de un director asupra unei secretare etc.³ Plecând de la această constatare, se propune drept criteriu pentru definirea dreptului penal al afacerilor *obiectul protecției penale*.

În această concepție afacerile sunt, în primul rând, activități financiare. Afacerile sunt, în al doilea rând, activități de producție, de distribuție și de consum de bogății (bunuri) și nimic mai mult⁴. Așa fiind, dreptul penal al afacerilor este incident numai în sfera finanțelor și a economiei, adică este un drept penal financiar și un drept penal economic. Este exclus în temeiul acestei concepții a considera ca fiind infracțiuni ce fac parte din dreptul penal al afacerilor faptele penale care afectează mediul înconjurător sau calitatea vieții, în general.

Potrivit unei alte opinii⁵, se consideră că, pentru a se încerca trasarea ariei dreptului penal al afacerilor, trebuie să se recurgă la combinarea a două criterii: primul, cel al obiectului care presupune determinarea infracțiunilor care îl compun, având în vedere valorile sociale protejate; cel de-al doilea este cel al subiectului, implicând și o referire la întreprindere, iar criteriul trebuie combinat cu cel anterior, pentru că anumite valori legate de întreprindere nu sunt proprii dreptului penal al afacerilor.

¹ Ibidem.

² M. Delmas-Marty, op. cit., p. 24.

³ W. Jeandidier, op. cit., p. 61.

⁴ Ibidem.

⁵ G. Giudicelli-Delage, Droit pénal des affaires, Ed. P.U.F., Paris, 2006, p. 9.